

Naročnina listu: 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 1 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
reti ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

„Naša Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in
petek. Uredništvo in upravništvo je v Mari-
boru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
12 ure. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

62. številka.

MARIBOR, dne 22. julija 1925.

Letnik I.

„Leteči dolgovi.“

(Iz odvojenega mišljenja Jugoslovanskega kluba o
dvanajstih.)

V čem obstoje ti dolgovi, ki se cenijo na okroglo
1,5 milijarde dinarjev? V prvi vrsti v terjatvah raznih
tovarn na Ogrskem, v Avstriji in na Češkem za poprav-
ljene lokomotive in vagone, v terjatvah inozemstva, ka-
terih izplačilo neprestano urgirajo zastopniki omenje-
nih držav. Nadalje dolguje država lastnim državljanom,
osebno tvečkam, ki so izvršile kake stavbe, gradile ceste
in železnice, ki so dobavljale vojaštvu obleko, obutev,
živež, krmo itd., ki so nabavljale bolnicam zdravila, ži-
vila itd. (g. minister je priznal, da dolguje ministrstvo
sobračaja 292 milijonov dinarjev, ministrstvo vojne
252 mil. dinarjev). Poleg teh večjih dolgov pa še obstoji
cela vrsta raznih manjših dolgov in obveznosti, ki zna-
šajo skupno precej milijonov več, kot znašajo po trditvi
ministra financ vsi leteči dolgovi.

V prvi vrsti treba omeniti izplačilo razlike urad-
nikom, za katero izplačilo se že dolgo bori i organizaci-
ja uradništva i narodni poslanci, ki pripadajo opoziciji.
Ker je vlada omalovaževala ta boj, ker se ni brigala za
izplačilo te, po zakonu uradništvu pripadajoče razlike,
je uradništvo potom glavnega Saveza državnih službe-
nika dne 10. junija 1925 poslalo vsem narodnim poslan-
cem spomenico, v kateri ugotavlja, da je vlada v smislu
člena 249. uradniškega zakona dolžna izplačati to raz-
liko, ki znaša približno 210 mil. dinarjev.

V tej spomenici se ugotavlja, da sta bila v dvanaj-
stihah za mesec oktober—december 1923 in januar—
marec 1924 odobrena dva kredita od 200 milijonov di-
narjev, v celem 400 milijonov dinarjev, da pa je vlada
od teh kreditov dala uradništvu 100 mil. dinarjev, do-
čim je 300 mil. dinarjev porabila v druge svrhe. Vele-
pomembna je ugotovitev, da so oficirji in uradniki
konzularne stroke dobili vse, kar jim gre izplačano in
da so gg. ministri sprejeli predujme v taki višini, da so
gotovo popolnoma izplačani.

V svojem obupu izjavlja glavni savez kot glasnik
vsega uradništva: nadalje je odlašanje izplačila dalo
povod, da se poiščejo za dosego cilja boljša sredstva,
ako treba, i — skrajna sredstva. Žalostno, ako mora
uradništvo skoraj dve leti čakati na izplačilo tega, kar
mu gre!

A kaj pravi gospod finančni minister? Prej je ved-
no trdil, da treba to vprašanje še proučiti, a v narodni
skupščini dne 20. junija je ob priliki predloga gospoda
poslanca dr. Bazala izjavil, da se naj ta predlog odkaže
finančnemu odboru. Finančni odbor nima prav nobene-
ga posla z izplačilom, ki je po zakonu utemeljeno, edino
finančni minister ima dolžnost, da preskrbi sredstva in
likvidira to vprašanje, ki ni baš v čast ugledu naše drža-
ve. To odlašanje je tembolj žalostno, če se pomisli, da
je g. finančni minister na kongresu uradništva v
Ljubljani dal izjaviti, da bo v najkrajšem času izvršil
izplačilo razlike uradništvu. V seji finančnega odbora
dne 27. junija je finančni minister šel celo tako daleč,
da je proglasil to po zakonu utemeljeno zahtevo urad-
ništva kot sporno.

Cestno omrežje v Sloveniji znaša 4190 km, uradno
ugotovljeni stroški za vzdrževanje teh cest znašajo 18,5
mil. dinarjev. Po zakonu bi morala prispevati država
za vzdrževanje teh cest 12,2 mil. dinarjev, dolguje še
okrog 10 mil. dinarjev, razen tega pa še za l. 1922 in
1923 3,8 mil. dinarjev. Kljub temu, da plačajo davko-
plačevalci avtonomne doklade od 400—600 odstot., ni
dovolj sredstev za vzdrževanje cest in mostov; ceste,
ki so bile prej v dobrem stanju, propadajo, za ceste ob
severni meji ni sredstev, ni sredstev za ceste, ki so v lan-
skem in letošnjem letu radi povodnji, vsled hudourni-
kov itd. močno trpele.

Država dolguje znatne zneske, in sicer 200 mil. di-
narjev invalidom; vse prošnje in pritožbe so zamane, v
ministrstvu socialne politike leži okrog dvestotisoč ne-
rešenih aktov.

Ne izplačujejo se penzije upokojenim cestarjem, ne
južnim železničarjem, ne briga se za obupen položaj
kronskih penzionistov, ne za vpokojene rudarje in
uslužbence tobačnih tovarn, provizioniste in milošči-
narje v raznih panogah državne uprave.

Gospod finančni minister je podal svoj ekspoze,
kateri je bil, kakor običajno, zelo optimističen in se je
odlikoval po tem, da, kakor običajno ni dal pojasnila
o najvažnejših finančnih vprašanjih, ni točno označil
vseh letečih dolgov. Ako bi bilo finančno stanje res ta-
ko ugodno, kakor trdi finančni minister v svojem ekspo-
zeju, potem bi bilo brezpomembno pismo od 25. maja,
v katerem finančni minister tako odločno poziva k —
štedenju. V ekspozeju se g. minister hvali, da se mu je
posrečilo zmanjšanje budgeta za leto 1925—26 za 219
milijonov dinarjev. Gotovo je hvalevredno vsako zmanj-
šanje budgeta, ako je realno, ako se tiče kreditov, ki so
pretirano visoki, ali pa nepotrebni. Če pa si ogledamo ta
zmanjšanja, vidimo, da se zmanjšujejo krediti, ki so

namenjeni v obče — koristne svrhe, kakor za podpore
siromašnim občinam za zgradbo šol, za zdravljenje in-
validov, za avtonomne telefonske centrale v Ljubljani
in Mariboru, za zatiranje kužnih bolezni, za regulacije

voda, za osiguranje povodnji itd.; bati se je, da zmanj-
šani krediti ne bodo zadostovali, da bodo potrebni nak-
nadni krediti in da ta zmanjševanja niso trajne vred-
nosti.

Hrvatski razdor.

V nedeljo je bila konferenca vodstva in glavnega
zaupništva Radičeve stranke in po dobi dobrih 6 mese-
cev je zopet javno nastopil Stjepan Radič. Listi, ki se
ogrevajo za Radičev sporazum z radikali, pišejo obširno,
kako so se HSS prvaki pozdravljali in poljubljali, kako
so bili navdušeni ter ne pozabijo povedati, da je Radič
pred konferenco še obiskal svoj vinograd na Pantov-
čku.

Radičev govor.

Uvodoma je rekel Radič, da hoče povedati del tega,
kar si je v zaporu izmislil, zaupniki mu pa naj povedo,
kaj so delali v tem času. Poseže daleč nazaj v svoje mla-
de čase, ko sta se še oče in mati tožila nad gospodo, da
nima ne strahu ne strahu, ne Boga ne poštenja, potem
pa misli dokazati, da je danes bolje ter pravi: »Iz tega,
kar mi je Pavle govoril o ljudeh radikalne stranke, ki
jih pa tudi sam poznam, sem se prepričal, da je pri njih
osnovno obiležje etično, to je poštenje in pravica. Ljudje
od radikalne stranke imajo torej isto moralno bazo —«

Pravi, da poprej ni bilo s kom delati sporazuma,
takoj je bilo pa vse v redu in pripravljeno za sporazum,
ko je dal srbski narod ponovno svoje polnomočje radi-
kalom. Kako so si radikali pri zadnjih volitvah pridobili
večino, za to se Radič ne briga, razkriva pa sledeče:

»Gospodu Nikoli Pašiću sem pisal pred volitvami
pismo in on ima to pismo pri sebi z mojim podpisom,
da hočemo izvesti sporazum

samo z njim po volitvah

če da narod obema (radikalom in Radiču) svoje za-
upanje. Pašić je hotel sporazum ali brez Radiča, ker
nas ni poznal. Sedaj je pa mnenje glede nas ali po-
pravil, ali pa popolnoma spremenil.«

Radič ne pove, zakaj je toliko psoval in se tako
čudno skrival, če je bil sporazum z radikali že pred-
viden.

Drugi deli Radičevega govora se strinjajo s tem,
kar je pod naslovom »Geneza sporazuma« objavila
»Politika«.

Koncem sestanka je Radič svoj sporazum z radikali
novinarjem še takole opisal: »To, kar smo storili, smo
lahko storili samo z onimi, ki imajo isto dušo kakor mi.
Jaz sem točno spoznal in ocenil ta psihološki moment.
Tu morata biti eden in drugi, ker brez partnerja ne
gre nič. Pojte solo kakor in kolikor hočete, a to nave-
liča in tudi meni je bilo dosti solopetja, hočem, da se
prepeva v zboru. Takega zbora, mislim političnega, —
ne bi mogli niti Heleni ustvariti. To bo nekaj takega, da
bo prišel ves svet in bo nas gledal kot kako čudo.«

Nasprotno »čudovitemu zboru« Stjepana Radiča so
bile pa popolnoma mirne in resne ugotovitve

vodstva Hrvatske zajednice,

ki je ob navzočnosti delegatov iz cele Hrvatske isti dan
imelo svojo sejo tudi v Zagrebu. Sprejeta je bila slede-
ča resolucija:

Vodstvo ugotavlja, da se je HZ pri zadnjih volit-
vah prostovoljno odločila, da pomaga HRSS in dela za
njo radi tega, ker je HRSS zastopala politiko, ki je od-
govarjala volji in potrebi hrvatskega naroda v odkriti
borbi proti centralističnemu režimu, ki vztrajno ko-
rumpira in upropašča naše celokupno narodno živ-
ljenje, politično, gospodarsko, finančno in prosvetno.

Stjepan Radič na prostem.

Po nastopu v Zagrebu se je Radiču mudilo na Bled.

Avdijenco pri kralju

mu je izprosil Pavle Radič takoj po zaprisegi nove vlade.

V ponedeljek zjutraj sta se oba Radiča v salonskem vo-
zu z brzovlakom odpeljala iz Zagreba in opoldne je že na
Bledu vse polno radovednežev čakalo, kdaj se pojavita.
Listi opisujejo, kako je bil Stjepan Radič oblečen, ko je šel
ob 4. uri popoldne na dvor. S seboj je nosil tri vezane knji-
ge. Avdijenca je trajala tri ure.

Radič o avdijenci:

»Avdijenca ni mogla bolj končati, kakor je. Ves čas
sem se razgovarjal s kraljem o vseh mogočih stvareh, naj
več seveda o sporazumu med Srbi in Hrvati in izgradnji
sporazuma. Kralj se je zelo zanimal za moje mnenje. Naš
kralj je naš človek. Z njim se razgovarja, kakor s predstavi-
nikom narodne suverenitete. Največ besed je bilo seveda
o seljaškem narodu. Sporazum je moje politično prepri-
čanje. Rešil bi to stvar že prej, a nisem vedel, kako je

misлил o tem kralju. Z avdijenco sem izredno zadovoljen.
Takega razumevanja o naših problemih nisem našel tudi
pri najbolj razumnih naših ljudeh. Kralj je razpoložen za
sporazum tako, kakor naš narod. Prišel sem s popolnim
zaupanjem h kralju na Bled. Vedel sem, da je naš kralj
junak, nisem pa vedel, kako misli o Hrvatih. Bil sem do-
sedaj o tem od raznih strani napačno obveščen. Prvi mi je
stvar točno pojasnil Nastas Petrovič, nato Pavle Radič.
Zato sem prišel danes na Bled s polnim zaupanjem, če pa
bi ne vedel, kako misli kralj o Hrvatih, bi prišel k Njego-
vemu Veličanstvu s spoštovanjem.«

Na vprašanje, katere tri knjige je nesel s seboj na
dvor, je Stjepan Radič odgovoril: »To so bile tri moje
knjige, ki sem jih sedaj posvetil kralju. Prvo: »Moderna
kolonizacija i Sloveni« sem posvetil kralju kot državniku,
drugo: »Savremena ustavnost« sem posvetil kralju ustavn-
njaku, tretjo: »Današnja finansijska znanost«, pa sem po-
svetil kralju »štediši« (onemu, ki štedi, varčuje). Te knjige
so Avstrijci med vojno zažigali in so zato med narodom
zelo popularne. Jaz sem jih dobil sedaj le z veliko težavo.«

— »S krajem smo se razgovarjali o splošnem političnem položaju in o vsej prošlosti. Kralj me je popolnoma razumel. Ponovno je napravil na mene tak utis, da sem od same zadivljenosti obmolnil. Razpravljala sva o vseh peripetijah hrvatskega sabora in srbske Narodne skupščine od časa, ko je bil predsednik Ranko Tajsić. Rekel sem kralju: »Vi ste najprej naš človek, nato narodni vladar, in potem državnik, vse troje v največji meri.«

Radić se misli še

sestati s Pašićem,

potem pa pojde najbrž k svoji družini na letovišče v Baško na Krku, dasiravno je tudi že trdil, da želi takoj v Beograd ne kot »kibic«, ampak da bi stvarno delal.

Politične vesti.

Resnično — a prepozno spoznanje. Zadnje nedeljo si je od jeze toliko opomogel, da je zbranim zaupal neje sklical svoje najbolj zveste v hotel Imperial v Beograd in tamkaj jim je razložil sedanjí politični položaj in napovedal smernice SDS politike za bodočnost. Uvodoma se je seve od radikalov prekanjeni Svetozar zagnal v radikale ter radičevce. Proti koncu svojega govora si je od jeze toliko opomogel, da je zbranim povedal nekaj prebridkega spoznanja, ki je pa žalibog za samostojne demokrate prepozno. Pribečević je kategorično izjavil, da samostojni demokratje ne bodo več fungirali kot rezerva, ki jo rabijo radikali, ko pridejo v velike težkoče. Tako izjavlja ta policajdemokratski bog sedaj, ko je tudi on prepričan, da radikali nikdar več ne bodo rabili njegove rezerve. Naj se le izpeljejo prihodnje volitve brez demokratov na vladi, pa bo prišel Svetozar v skupščino kot Pucelj in se nikdo ne bo zmenil za njegovo rezervo. Ko se je Pribečević enkrat odločil, da nikakor noče biti več rezerva za radikale, pravi, da si morajo samostojni demokratje okrepiti svoje stališče med narodom. Pribečević je pod imenom narod mislil liberalno učiteljstvo, orjunaše in nekaj stotin Ličanov, med temi ima že od nekdaj utrjeno stališče, ako pa misli, da bo s preoblečeno lažiinteligenco še v naprej uganjal komedije, kakor jih je v Beogradu in Sisku, se presneto moti. — Svoj govor je sklenil Pribečević z resničnim zagotovilom čes, samostojni demokratje se nočejo vezati za prihodnje z nikomur ne na levo in ne na desno. Pribečeviću se ni treba bati, da bi še kdo iskal njegovih zvez, ampak bo lahko šepal nemoteno v družbi Žerjava po ravni — policajdemokratski liniji. Tako torej zglejajo Pribečevićeve marijacejske kapljice sedaj, ko so morali samostojni demokratje v opozicijo. — Kako bo to zdravilo vplivalo na bridko prevarane policajdemokrate, o tem še bomo poročali.

Ministrovo slovo. »Politika« ginja opisuje, kako je dr. Grisogono zapuščal ministrstvo trgovine in industrije. Ko je v pisarni vse uredil za predajo, se je skromno vsedel na klop v čakalnici ter čakal na svojega naslednika dr. Krajača. Čakalnica je tiha in prazna, bivši minister sedi sam na klopi, kjer so še včeraj nanj čakale stranke. — Iz razmišljanja ga vzdrami glas: »Gospod minister, če dovolite —« Minister takoj spozna novinarja, in mehanično mu odvrne: »Izvolite samot!« — Takoj pa dostavi: »Sicer pa, kaj bi vam lahko še povedal, moje ministirovanje je končano.« — »Vem, vem, pravi novinar, »a moji radovednosti še lahko v marsičem ustrezete.« — Vprašuje ga o predaji ministrstva in minister na kratko odgovarja. Na vprašanje: »Kako je pa s sporazumom, ki ste ga imeli z radikali?« postane živahen: »Prekršen je! — Danes so nas prevarili, jutri bodo pa koga drugega. Od strankarskih sporazumov in paktov se sploh ne da več kaj dobrega pričakovati. Vse je nemoralno, ne glede na koristi in škodo na tej ali na oni strani.« — Med tem privede sluga novega ministra dr. Krajača in oba — bivši in sedanjí gresta v kabinet. Črez nekaj minut pride dr. Grisogono zopet iz kabineta ter se spusti mimo avtomobila, s katerim se je do danes vozil, peš proti Terazijam. V najetem avtomobilu se pelje mimo dr. Grisogona dr. Žerjav, pa sta oba bivša ministra tako zatopljena v svoje misli, da se niti ne opazita.

Podpis jugoslovansko-italijanskih konvencij. Dne 20. t. m. so bile podpisane v Nettunu v Italiji konvencije med našo državo in Italijo. Podpisu so prisostvovali Mussolini, naš poslanik Antonijević, vodja jugoslovanske delegacije dr. Rybar, člani italijanske delegacije itd. Konvencij ali pogodb je 32 ter vsebujejo določbe o ureditvi medsebojnega prometa, carinskega postopanja, razmejitve, ureditev pravic narodnih manjšin in še nekatere manj važne določbe. Najvažnejša med temi je pogodba o trgovskem prometu z Reko, radi katere so se pogajanja mnogokrat morala prekiniti radi previsokih italijanskih zahtev.

Po svetu.

Nova valuta na Madžarskem. Madžarska krona ima sedaj najnižji kurz med vsemi evropskimi valutami. Vsa sanacijska sredstva niso nič pomagala, kurz krone se ni dvignil. Madžarska vlada je sedaj sklenila uvesti kot vrednostno enoto angleški šiling.

Predaja nemškega odgovora v Parizu. Dne 20. t. m. ob 5. uri popoldan je predal nemški poslanik v Parizu francoskemu zunanjemu ministru Briandu odgovor nemške vlade na francosko noto v vprašanju varnostne pogodbe. Nemčija v svojem odgovoru želi, da se pogaja direktno s posameznimi državami, dalje, da se sprejme v Društvo narodov, da se ugotovi jakost posadk na levi obali Rena, da se izmenja 16. člen pakta, ki govori o iz-

praznitvi Kölna in slednjič, da se Francija izjavi, na kak način misli nuditi v danem položaju Poljski pomoč preko nemškega ozemlja in v katerem slučaju bi njene čete stopile na nemška tla.

Izpraznitev Porurja. Dne 20. t. m. so pričele francoske čete z izpraznitvijo zasedenega ozemlja v Porurju. Posadke so že zapustile mesta, ki ne ležijo ob Renu. Do dne 31. t. m. bo zapustilo Porurje 32.000 mož, ki so tvorili posadke ob meji in po raznih mestih.

Generalni štrajk francoskih poštarjev. Nastavljeni francoskih pošt prejemajo še vedno iste plače, kakor leta 1919, dasiravno so se razmere znatno poslabšale. Na opetovane prošnje za povišanje plače je vlada odgovorila z molkom. Zveza poštinih nastavljenecv je sedaj poslala vladi ultimatum z zagrožitvijo štrajka, v katerega bo vstopilo 160.000 poštinih uradnikov in nameščencev.

Boji v Maroku. Vrhovno poveljstvo nad francoskimi četami v Maroku je prevzel iz svetovne vojne znani maršal Petain. Prispele so številne pomožne čete in mnogo vojnega materijala, tako, da upajo Francozi ne samo ustaviti prodiranje Rifancev, ampak pričeti s proti ofenzivo. Abd-el-Krim se med tem pripravlja na odločilen udarec proti Fezu, glavnemu mestu Maroka. — Zbirajo močne rezerve pehote, konjenice in artilerije. Če se mu posreči zavzeti Fez, bo njegova zmaga vplivala na vsa plemena, ki so ostala zvesta Francozom ter se borijo na njihovi strani, da bodo odpadla od svojih dose-danjih zaveznikov in za francoske čete bi to lahko pomenilo katastrofo.

Poskus revolucije na Portugalskem. Preteklo nedeljo so skušali v Lisaboni nekateri častniki z majhnim delom in s pomočjo bojne ladje »Vasco da Gama« uprizoriti revolucijo. Uporni častniki so bili zaprti v trdnjavi San Jokizo, od koder se jim posrečilo pobeigniti in organizirati revolucijo. Vladi zveste čete so upornike obkolile v neki vojašnici in po kratkem streljanju so se udali. Kmalu se je udala tudi križarka »Vasco da Gama«.

B. Šedivy.

Po kongresu.

Sv. Oče in ves katoliški svet in pravoslavni krščanski svet ima še vedno uprte svoje oči v prestolico Slovenije, v belo Ljubljano. Ob mednarodnem kongresu za vzhodno bogoslovje se je namreč tu zažgal ogenj, ki bi naj katoliškim kristjanom izžgal iz duš še zadnje ostanke predsodkov proti kršč. pravoslavnemu Vzhodu.

Mnogo je zagrešil proti cerkvenemu edinstvu Vzhod, mnogo tudi Zpad. Odkar se je Vzhod leta 1054. končno veljavno ločil od katoliške Cerkve, so včasih katoliški kristjani kaj radi gledali v pravoslavni ne svoje brate, temveč svoje sovražnike. Križarji n. pr. niso nič manj plenili po kršč. srbskih in bizantinskih pokrajinah ko po turškem ozemlju. Tudi v bojih proti sovražnikom vsega krščanskega imena niso katoliški kristjani nudili pravoslavnim dovolj pomoči. Katoličani so si sicer večkrat resno prizadevali, zaceliti strašno rano cerkvene razkola in pripeljati pravoslavne k verski edinosti, toda oni niso poznali pravih vzrokov razkola in tudi ne posebnih lastnosti vzhodnega človeka. Zato pa tudi niso mogli izbrati pravih sredstev. Mislili so, da bo zopet zavladovalo edinstvo v Kristusovi čredi, če se bo posrečilo, da se tudi na Vzhodu upelje v božjo službo latinski jezik in obred in vsaj višja duhovščina prizna papeža. Mi vsi smo priče, kako dolgo se že trudi mogočna Rusija, da bi si pridobila mednarodno priznanje. Srbski pravoslavni kristjani pa se imajo stremljenju po verskem zedinjenju zahvaliti, da je bistroumni papež Gregor VII. poslal kraljevo krono leta 1077. Mihaelu Vojslavljeviču, neznanemu srbskemu vladarju v Zeti (sedanji Črni gori) in tako uvedel Srbijo v mednarodno zajednico. Tudi v srbski zgodovini tako slavna vladarska rodovina Nemanjičev, ki je zavladovala vsem srbskim pokrajinam, je dobila leta 1217. kraljevo krono od papeža in s tem tudi občno priznanje svoje neodvisnosti. Toda vsa prizadevanja na političnem polju niso rodila pravih uspehov, ker je bilo treba prej popraviti kulturne in zgodovinske napake, ki so se storile pri delu za zedinjenje. Devet sto let še je bilo potrebno, da je slovenski škof Slomšek začel pripravljati katoličane z molitvijo, z bratovščino sv. Cirila in Metoda, na veliko splošno izpoved in na mogočen trden sklep poboljšanja. Naravni zakon je namreč, da se vsako slabo delo da popraviti le s skesano spovedjo in z resno mišljenim trdnim sklepom. Zemeljskih okov nekdanje cerkvene države osvobodili papeži Leon XIII., Benedikt XV. in Pij XI. so izmolili za vso katoliško Cerkev to izpoved. Šele sedaj se je med katoličani rodilo spoznanje, da nas more ujediniti samo ljubezen in medsebojno spoštovanje. Velezaslužni prvobornik cerkvenega edinstva in čuvar groba sv. Metoda na Velehradu, pokojni olomuški nadškof dr. Stojan, je začel širiti molitev, kakoršno je pozneje sv. Stolica obdarila z odpustki, da bi namreč Bog varoval nas, katoliške kristjane, napak pri delu za versko zedinjenje. Šele po teh velikih papežih prerojeni, s Kristusovim duhom prožeti katoličani se morejo povspeti tako visoko, da na ljubljanskem kongresu po dr. Grivcu izjavijo načelo sv. Stolice, da je najboljšo delo za versko zedinjenje poglobljenje verskega življenja na katoliški in na pravoslavni strani. Razkol je nastal vsled dejanskega odpada od Kristusa. Čim bližje smo Kristu, tem bližje smo edinosti. Pravoslavni naj ostanejo v svoji veri, dokler jim vest dopušča, Bog pa nas bo končno združil v eni Cerkvi.

Zato tudi nobeno predavanje ni imelo namena prevesti pravoslavne kristjane v kat. Cerkev. Vsa predavanja najboljših svetovnoznanih poznavalcev krščanske

ga Vzhoda so imela ta namen, da opozorijo katoličane, da imajo vzhodni kristjani še v veliki meri dedščino prvotne katoliške Cerkve, da pa so vendar v marsičem bistveno razlikujejo od katoliške Cerkve.

Na Zapadu se že dolgo javlja potreba nove smeri v katoliški pobožnosti. Moderni svet je sit racionalizma, ki daje na škodo srca razumu vse pravice. Sedanji resno misleč človek vidi plod zapadne, Bogu odtujene kulture, namreč materijalističnega in živinskega kapitalizma in zastudi se mu. Zato nemirno hlasta po vsem, kar skuša spraviti v ravnovesje pravice uma in srea. Moderni katoliški izobraženec hoče služiti Bogu ne samo z umom, temveč z vso svojo osebnostjo, tudi s sreem in čuvstvom. Vsled tega ima tak vpliv nemški filozof Scheller, ki povdarja ravno čuvstvo. Zahodna kultura ima namreč moški značaj. Razum, energija, račun, to je značilno za zapadnjaka, kakor so bistvene za vzhodnega človeka lastnosti ženske duše: globoko občutje, junaštvo in trpljenje, požrtvovalnost, pa tudi nestalnost. Kakor dobi mož v ženi dopolnilo svoje osebnosti in obratno, tako so tudi katoliškemu krščanstvu pri uveljavljanju Kristusovih nauk potrebne dobre sestavine vzhodno-krščanske duše in pravoslavni značilne lastnosti katoliške duše, če se hočeta Vzhod in Zahod resno približati Kristu v praktičnem življenju in s tem idealu enega pastirja in ene črede. Slovesna staroslovenska služba božja, ki se je z njo otvoril kongres v ljubljanski stolni cerkvi, je lepo nazorno dokazala bogastvo vzhodne cerkve. Popolnoma svetu odmrli in ponižni pogledi duhovnikov, njihovo priklanjanje do zemlje, dviganje rok z gorečimi svečami visoko proti nebu, tisti, nešteto krat se ponavljajoči klic: »Gospode, pomiluj!« Gospod usmili se nas, tisti žalostni in domotožni glasovi, ali ni vse to opominjalo našega zapadne človeka, da je preveč samozavesten, da nič ne moremo brez božje milosti, da treba podrediti telo duši in dušo Gospodu, kakor se v sveči povzije vosek, da more svetiti stenj Bogu v čast.

Vzhodnim kristjanom je dokazal ljubljanski kongres, da katoliki znajo ceniti zasluge krščanskega Vzhoda za celotno krščanstvo. Ker katoličane prešinja trden sklep poboljšanja, zato se ne sramujejo priznati svojih napak v zgodovini. Dobro vedo, da tisti pravoslavni kristjani, ki so stoletja s svojimi glavami ščitili zapadno katoliške kristjane pred pogansko in pozneje pred turško poplavo, imajo v sebi dovolj moralne moči, da odpuste napake. Katoličani so prepričani, da bodo zlasti od ljubljanskega kongresa nehali upirati svoje oči v protestantski Zpad tisti vzhodni kristjani, ki so neprenehoma s svojimi kočami, zažganimi od Turkov, razsvetljevali svojo mučeniško domovino, da je mogla v naših cerkvah mirno plapolati večna luč in se oznanjati božja beseda. Protestantski Zpad se oddaljuje od Kristusa in protestantski bogoslovci čisto tajijo celo Kristusovo božanstvo. Protestantski Zpad je vzgojil na zunaj sicer pravoslavno, v resnici pa pogansko srbsko inteligenco, čigar pasji bič občutijo Slovenci vedno bolj in bolj. Srbsko ljudstvo s svojo duhovščino ve, da je to tudi za njega poguba. Zato se odslej ne bo več bala kat. Cerkve. Hvala Bogu, da so za vedno minuli časi, ko je na zunaj »katoliška« Avstrija, ki je zaslužnjevala nas in katoliško Cerkev, z vojaško silo širila zedinjenje, ker ji je to bilo v korist.

Katoliškim Slovencem je ta kongres v veliko čast. Pokazali so po svojih odličnih predstavnikih vzhodne cerkvene znanosti, po organizaciji kongresa in po postrežljivosti in naklonjenosti Ljubljancem, da lahko tekmujejo s stomilijonskimi narodi. Opomin pa jim je ta kongres obenem, da se slovenski narod kot del mističnega telesa Kristusovega ne sme vtopiti v nacionalni sebičnosti in ozkoscčnosti, temveč da je njemu božja Previdnost določila nalogo, da zedinja vzhodno in zahodno krščanstvo v Petrovem pristanu. V resnem delu za versko zedinjenje in za njegov nujen predpogoj, za kulturno zblizanje, v tem je bodočnost slovenskega imena. Če bodo Slovenci to razumeli, ne bodo zginili z zemeljske površine, četudi bi se ves svet zarotil zoper nje.

Beležke.

Buldogi na vrvi. »Jutro« od torka prinaša govor Svet. Pribečevića, katerega je govoril na policajdemokratskem zborovanju zadnje nedeljo v Beogradu. Med drugim je na tej skupščini g. Svetozar proglasil to-le: »Samostojni demokratje nočejo biti nobena rezerva, kakor kaki buldogi na vrvi.« Buldogi so namreč ena najbolj krvoločnih pasjih pasem, ki spada vedno na vrh. Pribečević sam kot vodja samostojnih demokratov je v svojem po »Jutru« velikem govoru nazval policajdemokrate za krvoločne buldoga, koje je vodil Pašić in radikali na vrvi. Hvala Bogu, da so se samostojni demokratje odrekli najbolj divjega pasjega pokolenja in se hočejo v ulogi prisiljene opozicije iz živali preleviti v vrsto živih bitij, ki jim pravimo: homo (človek), ker do kategorije »homo sapiens« (pameten človek) se ljudje izpod Žerjav-Pribečevićevega krila nikdar ne bodo povzpeli. — Primeru z buldogo naj nam »Jutro« oprostí, a jo je zabeležilo le kot duhovito primeru svojega velikega Pribečevića.

Kulturni rop samostojnih demokratov pred smrtjo. Pod zgorajnim naslovom poroča zagrebški »Hrvat« to-le pristno policajdemokratsko: Dne 15. t. m., v sredo, je bila PP. vlada že v ostavki. Demisija vlade ni prav nič ovirala demokratov, ki so zbrani okrog zagrebske oblasti. Dne 16. t. m. so izdali samostojni demokratje preložen prosvetnega inšpektorata in s podpisom oblastnega županstva banki (Slavenski) nalog, da izplača potom tekočega računa za naklado šolskih knjig in tiskovine UJU v Zagrebu 100 tisoč dinarjev. Ta svota se je izpla-

čala najbolj vernim UJUJevcem, in sicer kot nagrada. Znano je javnosti, kako je bil za časa 17 mesečnega Pribičevićevega prosvetnega ministriovanja kar s celimi desetisoči državnega denarja plačan ta in oni iz UJU in nikdo ni pričakoval, da si bodo drznili policajdemokrati privoščiti še na smrtni postelji kulturni rop, ki obsega kar 100 tisoč dinarjev!

Dijaški tečaj na Oljki.

Blizu 80 nas je bilo 16.—18. julija zbranih na prijazni Oljki blizu Celja: akademiki, bogoslovci in abiturienti; iz Maribora, Celja, Ljubljane, Beograda.

Predavanja so posegla v vsa vprašanja, ki danes zanimajo mladega inteligenta: Mladinsko gibanje (dr. Sušnik), romantika in njeni nazori (dr. Puntar), nove smeri v katoliški pobožnosti (prof. Bogovič), filozofija Maksa Schelerja in skolastika (dr. Kovačič), umetniško ustvarjanje in genialnost (dr. Stelč), najnovnejše slovensko leposlovje (prof. Koblar), obnovev stanoške kulture (dr. Jeraj), organsko pojmovanje ljudske države (Krajnc), gospodarska Jugoslavija (posl. Vesenjaj), združništvo in občestvenost (poslanec Pušenjak), kulturna politika države (dr. Hohnjec), civilno-metodijska ideja v Jugoslaviji (Šedivy), idejni temelji svetovno-političnega razvoja (dr. Korošec). Debat so se udeleževali dijaki s tako živahnostjo, kakor je še na nobenem prejšnjem tečaju na Oljki nismo opazili. Na široko so se odprla srca, jasno odkrile misli. Kako v živo je zadela že snov referatov sama, so pokazale najbolj ravno debate, ki so se še nadaljevale pozno v noč in še na povratku s tečaja po železniških vagonih. A pri tej živahnosti debat je objemala vse udeležence naravnost prijateljska, še več: nekaka družinska vez. Ideja občestvenosti, ki je prešinjala referate, je bila v našem uresničeni v tem prijetnem, skupnem življenju na Oljki, kjer smo bili kakor srečna, zadovoljna družina zbrani krog dr. Korošca, voditelja tečaja.

Ravno ta duh občestvenosti, ljubezni, skupnosti, vzajemnosti, ki smo ga v vsej njegovi toploti doživeli na Oljki, se mi zdi, da je glavnica, kar moramo prinesiti s tečaja domov in uresničevati povsod, kamor nas privede pot. Predavanja se pozabijo, debate izginejo iz spomina, a duh bratstva, ljubezni, pravi mehki družinski duh nas je na Oljki prevzel do globin duše tako, da ga bomo nevede širili po naših družinah, občinah in društvih. In to je danes potrebnejše nego vsa znanost in učenost. Danes, ko se je sebičnost in samoljubje tako globoko zajedla v človeka! Občestvena pesem psalmista: »Kako dobro in prijetno je, če bratje v edinosti skupaj živijo« smo dijaki za nekaj dni uresničili na Oljki.

Zanesimo to bratsko pesem medsebojne ljubezni in nje uresničenje povsod, kamor pridemo! Apostolsko delo vršimo s tem! Srečo in blagoslov prinesemo družinam, narodu, državi.

Iz Slovenije.

Mariborski policajdemokrati so hoteli posnemati v neresnici svojega velikega Pribičevića. Ko so se začela pogajanja med radikali in radičevci za skupni vladni nastop, je hotel Pribičević odvrniti radikale od zakonske zveze z Radičev stranko s slepilom, češ, samostojno-demokratska stranka se dnevno jači. Pribičević-Zerjavova glasila so v oni dobi radičevskih pogajanj beležila, kako zdaj tu in tam drviyo v policajdemokratske vrste Radičevi pristaji. Da bi ta porast samostojno-demokratskih vrst gosp. Svetožar tudi na zunan dokazal, je uprizoril oni dve znani seljaški maskeradi v Beogradu in Sisku. — Ko so čitali mariborski žerjavovci o silnem razmnoževanju Pribičevićevih vrst, niso hoteli zaostati za svojim velikim političnim mojstrom, ampak so tudi rapolali po »Taboru« in »Jutru« poročila o nepričakovanem ter nagle dvigu Žerjav-Pivkovih vrst po Slovenskih goricah in to še posebno v obmejnih občinah. Po nekaterih občinah ob naši severni meji so se namreč majnika meseca vršile občinske volitve. Ko so bile volitve končane, smo imeli priliko po »Taboru« ter »Jutru« čitati pod debelimi naslovi o zmagi žerjavščine po krajih, ki so bili doslej klerikalni in prav posebno še Žebotove trdnjave. Glavna pridobitev za žerjavovce je bila občina Slatinski dol v obmejni župniji Svečina, ki je po zadnjih volitvah prešla popolnoma v policajdemokratske roke. — Naši ljudje po Slovenskih goricah in ob meji »Tabora« in »Jutra« niti ne poznajo, kaj še le, da bi ju čitali, radičega so zvedeli za prehod iz SLS tabora med žerjavovce šele pred nekaj dnevi. Včeraj se je oglasil v našem uredništvu novoizvoljeni župan iz občine Slatinski dol in nam je predal z uradno štambiljko in s svojim podpisom potrjeno izjavo, ki se glasi takole: »Pred nekaj dnevi je prišel mariborski »Tabor« za Slatinski dol žalosten članek in sicer glede izida občinskih volitev. »Tabor« je pisal, da smo mi obmejni občani in g. Judar vrli napredni kmetje, in da se je naša občina rešila iz Žebotovega žrela. Ta »Taborova« pisava je čisto navadna laž! Mi Slatinčani smo res napredni kmetje glede gospodarstva, a smo bili ter ostanemo pristaši SLS. Hiša vsakega novoizvoljenega občinskega odbornika je naročena na »Našo Strazo« in na »Slovenskega Gospodarja«, temu dejstvu je priča cela župnija Svečina. Zelja vseh Slatinčanov pred zadnjimi občinskimi volitvami je bila, da zmagajo pri volitvah v občino sami gospodarsko napredni kmetje, kar se je tudi zgodilo. Probas Karl, novoizvoljeni župan občine Slatinski dol. — Tako torej zgleda zmaga žerjavščine v naših obmejnih občinah, ki so bile in ostanejo neomajeno v taboru SLS. Veliki Pribičević se je nesmrtno blamiral s svojima maskeradama v Beogradu in Sisku, mariborski učenci velikega Pribičevića pa so se osmešili s svojimi zlaganimi poročili

o porastu samostojno-demokratske stranke na severni meji, kjer ni in ne bo JDS nikdar prišla niti v poštev, kaj šele do veljave ter moči.

Iz Št. Ilje v Slov. goricah poročajo: Nesramnost in lažnjivost brez primere. Od zadnjega pondeljka naprej je naša postaja proglašena za pravo blagovno postajo. Izpolnila se je dolgoletna želja tukajšnjih Slovencev. Delovali so na to merodajni krogi že leta in leta. Celi kupi aktov ležijo v tej zadevi v Ljubljani in pri prometnem ministristvu v Beogradu. Da se zadeva ni rešila, so gotovo krive mahinacije samostojno demokratske stranke. To je neovrženo dejstvo. Gospodje, ki so s komisijskimi nešetokrat prihajali v Št. Iljo dijete vleč, so se nam posmehovali in pravili, bi že šlo, zakaj pa ste klerikalci. Vse sme biti v Jugoslaviji človek, samo narodno in krščansko misliti ne sme, drugače pa sme biti tudi najhujši izdajalec. Lansko leto je postal naš Sušnik železniški minister. Z vsa vnmemo se je brigal za to zadevo. Pa stvar je običajla v finančnem ministristvu. Ni bilo kredita za to. Ni bila potrebna vsota v proračunu. Finančni minister ni imel denarja. Sušnik je poskrbel, da je prišla primerna vsota v proračun. A čez noč je naša vlada padla. Stvar je zopet zaspala. Naš neumorni poslanec g. Žebot ni pustil zadeve na miru. Vedno in vedno so dregali naši merodajni krogi. Sedanji minister obračaja Radojevič je Slovincem zelo naklonjen. Poslanec Žebot je šel opetovano k njemu. Dne 24. maja t. l. je stavil na ministra upit radi šentiljske postaje. Akt imamo v rokah in si ga lahko vsak pogleda pri načelniku odbora SLS za Št. Iljo. In minister saobračaja mu je odgovoril dne 20. junija br. 15.629. V aktu je minister poslancu vse ugodil in takoj odredil, da se mora postaja Št. Ilj takoj spremeniti v pravo postajo. Akt v cirilici pisan je tudi v rokah g. načelnika odbora SLS za Št. Iljo. In v tem aktu se bere, da je bila zadeva glede razširjenja našega kolodvora že sklenjena z odlokom dne 30. marca 1925 br. 5980, zdaj pa pride nesramnost in lažnjivost brez primere. V številki 159 »Tabora« beremo: Tovorna postaja v Št. Ilju v Slov. gor. je bila minuli teden na novo intervencijo samostojne demokratske stranke in poslanca Pivka končno otvorjena in izročena prometu. — Najbolj ogabno na celi stvari pa je, da hoče samostojno demokratska stranka tudi to eminentno gospodarsko zadevo izrabljati v svoje umazane strankarske svrhe.

O veroučiteljih pravi odvojeno mišljenje Jugoslovanskega kluba glede dvanajstin: Po določbah zakona poučujejo veronauk na šolah v Sloveniji duhovniki, kateri dobe zato malo, po zakonu določeno nagrado. Prosvetni oddelek v Ljubljani je predlagal za te nagrade 2.2 mil. dinarjev, a finančni minister je zmanjšal to nagrado na 1 mil. dinarjev, iz katerega kredita se pa še izplačujejo učiteljice ročnih del in učitelji na ekshurandnih šolah. Posledica reduciranja predlaganega kredita je, da ni dobilo 365 duhovnikov nagrade za januar, februar, marec 1924, 560 duhovnikov nagrade za september—december 1924, 660 duhovnikov nagrade za januar—marec 1925. Izplačila po zakonu določenih skromnih potnin pa niso dobili veroučitelji od 1. julija 1923, torej za 2 leti. Kako naj živi veroučitelji? Mogoče od draginjskih doklad, ki znašajo za katoliško duhovščino v Sloveniji — celih 360 D na mesec? Socialni čut velepa, da se čimprej odpravi nezasišana krivica in izplača veroučiteljem skromna nagrada ter povišanje draginjske doklade duhovščini, za katere sta se zavzela zastopnika radikalne ter samostojne demokratske stranke v finančnem odboru.

Vojaška slavnost na Brezjah se bo pričela točno ob pol 10. v nedeljo, dne 30. avgusta z odkritjem spominske plošče. Natančen program sestanka in obnega zbor se še pravočasno objavi. Za enkrat se vabijo vsi tovariši pevci, naj se dobro izvežbajo in prinesejo seboj te-le pesmi, ki se bodo pele šele na Brezjah! Ti o Marija, Blagor mu, Vigred se povrne, Oj ta soldaški boben (harmoniziran po Maroltu); paritute dobite proti mali (odškodnini v pisarni ZSV. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7a), Oj Doberdob. Drugo potrebno se še pravočasno objavi. Zaupniki in posamezniki iz različnih župnij lavantinske škofije se naprošajo, da se čimprej prijavijo, da se zamore vse potrebno preskrbeti radi posebnih vlakov, odhoda in drugo. Po dosedanjih namerah bi naj poseben vlak odhajal iz Maribora že v soboto, 29. avgusta popoldne, če bi pa se oglasilo večje število udeležencev, bi pa vozila tudi dva posebna vlaka. Prijave in vprašanja za pojasnila se naj pošiljajo iz Štajerske na odbor ZSV v Mariboru (g. A. Krepek) kjer se dobe vsa natančnejša pojasnila.

Ustanovitev učiteljskega pevskega zbora. Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani si je stavilo nalogo, da organizira pod svojim okriljem zbor učiteljev, in vabi vse, ki imajo voljo, k sodelovanju. V prvi vrsti reflektiramo na one, ki morejo v tehničnem oziru sami svoj glas nastudirati in imajo primeren pevski organ. Prijave z navedbo glasu in natančnega naslova sprejema do 15. avg. društveni tajnik A. Gröbming, Cojzova cesta 9. Podrobna navodila pošljemo vsem pripravljenim pevkam in pevcem med 15. in 25. avgustom. Naše društvo in zbor imata pred očmi samo kulturne glasbene cilje, zato izključujeta vsako politiko. Računamo pa z ozirom na kulturno zgodovino našega učiteljstva, ki je na vseh poljih stalo vedno v prvih vrstah, da bo tudi sedaj zastavilo vse moči v povzdigo slovenske pevske umetnosti.

Slovensko katoliško dijaštvo ima od dne 9. do dne 13. avgusta t. l. tečaj v Stični. Veliko zborovanj pa priredi dne 14. in 15. avgusta v Kamniku in pri Sv. Primožu nad Kamnikom. Vsako tako zborovanje in vsak tak tečaj prinese udeležencem in vsej organizaciji katoliškega dijaštva veliko korist v duševnem oziru: da pobudo za delo v organizaciji, vcepi dijaštvu nove ideje, ga utrdi za boj v življenju. Zaradi tega je nujno in važno, da je poset vsakega

zborovanja in tečaja velik in da se ga udeleži celokupno katoliško dijaštvo. Vendar pa otežkoči, da, onemogoči le prepogosto materijelno vprašanje poset enakih prireditelj. Tudi štajerski dijaki bi radi do zadnjega pohiteli na te dijaški prireditvi, a marsikdo bo moral ostati doma, ker nima dovolj sredstev. Da bi pa bilo res vsem mogoče udeležiti se vsaj zborovanja, prosimo vse, ki razumejo in lajšajo tudi sicer težnje katoliškega dijaštva, da darujejo v sklad za prehrano. Darove sprejema iz prijaznosti uredništvo »Naše Straže«.

Avtomobilska nesreča v Šmarju pri Jelšah. Preteklo soboto se je dogodila v bližini Šmarja pri Jelšah težka avtomobilska nesreča. Avto Zagrebčana dr. Božidarja Špišića, katerega je vodil sofer Martin Orešič, je vsled prevelike brzine na ovinku skočil s ceste ter se prevrnil v jarek. Šofer je zadobil težke notranje poškodbe in si zlomil roko. Kmetje so takoj prihiteli na pomoč ter rešili nesrečnega izpod razbitega voza. Kmalu nato se je pripeljal po cesti drugi avto, ki je naložil ranjenega šoferja ter ga odpeljal v Zagreb v bolnico.

Roparski napadi na Dolenjskem. Dolenjski del Kranjske je že od nekdaj domovina raznih roparskih napadov. Nekdaj so tukaj ropali obmejni Uskoki, sedaj se pa njihovi potomci čisto izkažejo kot vredni nasledniki, ki se zvesto držijo tradicij svojih pračetočev. Te dni se je dogodil v vasi Hruševac v bližini Novega mesta zopet roparski napad, ki pa je še precej srečno potekel. Trije roparji so vlomili ponoči v hišo in trgovino posestnika F. Vinterja. Pripazili so se najprej v sobo za služkinje, katere so s samokresi prisilili na molčanje. Med tem pa se je že zbudil hišni gospodar ter pričel klicati na pomoč. To je roparje tako preplašilo, da so hitro pobegnili, ne meneč se za strele, katere je pošiljal gospodar za njim.

Lažidoktor iz Rusije.

Nedavno so v Zagrebu obsodili na dveletno težko ječo Viktorja Jefremova, ruskega begunca-wranglovca, ker se je izdajal za doktorja medicine in je z goljufijo prišel tudi do zdravniške službe, čeprav ima samo par semestrov medicinskih nauk.

Jefremov proces je bil zanimiv od mnogih strani. Najprej je obsojenec, poseben tip povojnih goljufov, potem so uspehi njegove goljufije značilni za današnjo dobo sploh, posebej pa še za naše razmere in za zagrebško vseučilišče, kamor se je slepar vrnil kot doktor. Nadalje se je v tem procesu mnogo razmišljalo o vprašanju ruskih beguncev in končno se je na razpravi še precej govorilo o politiki.

Obtoženec je na mnoge dele obtožnice odgovarjal, da je vse skupaj samo politika in poskušal je svojo srečo z gestami nekakšne politične žrtve. Pričam, ki so proti njemu obtožila nastopale, je tudi podtikal, da ravnajo iz političnih razlogov. Državni tožitelj je dejal, da je obtoženec s svojo sleparijo diskreditiral ruske begunce, ki uživajo pri nas v veliki meri gostoljubje. Rekel je tudi, da je med ruskimi begunci mnogo oseb, ki delajo iz svojega begunstva profite, zlorablajo gostoljubje ter si tudi domišljujejo, da imajo nad domačini neko posebno stališče. Branitelj obtoženega je pa zločin ravno z begunstvom zagovarjal, češ, da so begunci po svoji tragični usodi prišli iz reda in tira ter da je imel obtoženec najboljši namen koristno delovati ter si zaslužiti pošteno svoj kruh in je pogrška od njegove strani edino v tem, da si je v nepoznanju naših zakonov domišljeval, da je popolnoma v redu njegovo delovanje tudi na mestih, za katere nima predpisane kvalifikacije. To braniteljevo opravičevanje je pa obtoženi sam izpodbijal; ko se je tako dobro spoznal na nekdanje ruske zakone in predpise, da so lahko tudi študenti medicine »vračci« — nekaki pomožni zdravniki — je namreč pokazal, da se za zakone in predpise zelo zanima ter da ni razloga, da bi to opustil v dolgih letih v Jugoslaviji, ki so jo je izbral za novo domovino. Eden od zdravnikov je dobil poročilo o njegovem študiju iz sedanje Rusije in ko obtoženec trdi na razpravi, da dobivajo vesti iz Rusije »samo boljše stvari«, je jasno, da je naše razmere prav dobro študiral in da se zateka k denunciranju, ki je želo doslej že precej uspehov. Opisovanje vojne nesreče in teatraličen zaključek: »Gospodje sodniki, v vaše roke izročam svojo dušo! Amen.« — je demagogija in če ne velja za domače zločince, naj ne velja tudi za tuje.

Obtožba ugotavlja, da je Jefremov sleparijo vodil smotreno za vedno boljšim mestom ter da bi se moralo govoriti še o hujših zločinih, če se ne bi bil sam ujet:

Ko je prišel z oddelkom Wranglove vojske v Boko kotorsko, se je vrnil najprej v tamošnje vojaško bolnico kot pomožni zdravnik, češ, da je tako službo opravljal tudi v Wranglovi vojski, polagoma je začel kot doktor izvrševati tudi privatno prakso, pozneje si je pa oskrbel od rusko-srbskega lekarskega društva neko potrdilo in prišel je na zagrebško univerzo. K sreči je imel tu opraviti samo z mrličmi in ne z bolniki. Ko bi se pa moral parkrat pri nekih malih poškodbah izkazati kot zdravnik — navadni ranocelnik, je pa pokazal totalno neznanje. Za sprejem na univerzo je zadostovala torej svedoča rusko-srbskega lekarskega društva in poleg tega se je še skliceval, kakor tudi pozneje na razpravi, na neke ruske generale, ki bi lahko potrdili, da je bil v Wranglovi vojski s par semestri medicine res zdravnik. Bivališče generalov-prič je seveda neznano.

Pri tem se je treba vprašati, kako se je moglo tega človeka na taki podlagi sprejeti, ko je pri nas drugače udomačeno, da se od vsakega, še tako znanega domačina za vsako najmanjšo stvar zahteva cela vrsta dokumentov. Ljudje si morejo misliti, da bolj ko je kdo predrzen in sleparski, več doseže.

Jefremovi zagovorniki so skušali vzbuditi mnenje, da bi se moralo nesrečne ruske begunce v mnogih ozirih pardonirati in da je zelo krivično, če se vsled poedinah zločincev med njimi meče slaba luč na begunce. Res je, da se vsled nesreče da marsikaj oprostiti, žalostno je tudi, da krivda poedinah pada na druge, potrebno je pa le resno spregovoriti glede ruskih beguncev. Štiri-deset tisoč nam jih je Wrangel naprtil, a med njimi je prav malo takih, ki bi si z resnim delom in iz lastne moči znali ali pa hoteli oskrbeti eksistenco. Večina beguncev so visoki ljudje, če niso plemenitaši, so pa slavni oficirji, umetniki, znanstveniki ali pa velepomembni politiki. Vsi silijo v državne službe in na vsakem mestu, ki ga dobi, se obnašajo, ko da jim je vse to veliko premalo in celo poniževalno. Glede svojega visokega stanu so mnogi tako upeljali, da so razžaljeni, če se jih vpraša po dokumentih. Vsak trdi, da se je vse izgubilo, sklicuje se na kakega kneza ali generala, češ, to je vendar dovolj in prav čudno ter značilno je za naše razmere, da ima tako »dokazovanje« visokorodnosti veliko uspeha. Po večjih mestih v naši državi, zlasti pa v Beogradu ima policija mnogo posla z ruskimi begunci, ki se udeležujejo kot tihotapci kokaina, trgovci s človeškim blagom, kot razni, v našem svetu doslej nepoznani zločinci, a ko se ta ali oni slučajno vjame, stoji pred sodniki naenkrat v pozici blagorodja. Ruska vlada je že ponovno pozvala begunce domov, vsem, razven naj vodilnejšim generalom in voditeljem belih gard, je ponudila in zajamčila popolno amnestijo, iz drugih držav se ruski begunci tudi vračajo in je še samo pri nas tako, da se zadnji od teh, ki brenka v kakem nočnem lokalu na balalajko, predstavlja kot silno visok politični borilec ter noče oditi češ, da sovjeti nimajo druge brige, kot streči po njegovi glavi. Da bi vsi ti ljudje bili tako važni in sovjetom tako silno nevarni, je več kot smešno, žalostno je pa to, da najdejo ravno pri nas toliko odprtih ušes za svoje bajke. Če bi bilo pri nas tako urejeno, da bi lažnjivi doktorji ne mogli niti v najmanjšo vojaško bolnico, kaj šele na univerzo, bi tisoči ruskih beguncev prav kmalu pozabili na svojo visokost, se oprijeli resnega dela in se selili domov.

Dnevne novice.

Cenjene p. n. gg. naročnike opozarjamo na modri križ in položnice. Clanarina poteče s prihodnjim mesecem. Cena lista na njegovi glavi. S 1. avgustom moramo vsem p. n. gg. naročnikom list ustaviti, ki še so z naročnino na dolgu. — Upravništvo.

Oddihi. Naš ministrski predsednik Pašić se že spravlja več nego en mesec na oddih nekam v inozemstvo. Odpeljal se še ni, ker mu tega ne dopušča bolezen. — Hrvatski najnovejši Pašić — Stjepan Radić tudi napoveduje odmaranje in sicer ga bo po časniških vestih prebil nekje na otoku Krku. Odmaranje je napovedovala »naročita strana« »Jutarnjega lista«, ki ni nikdo drugi kot Radić. — Odkar je stopila v ostavko PP vlada, je tudi naročita strana Žerjavovega »Jutra« na odmaranju — g. Macafizelj. V sedanjem političnem položaju bi imel Macafizelj toliko hvaležnega opravka, a se ne oglasi, ker je pač na prisiljenem odmaranju. »Jutro« bo moralo na lastni koži občutiti, kako težko in bridko je pisati dolge satirične uvodne dnevne novice pod šifro M. A. C. sedaj, ko je dr. Žerjav pognan v neprosto voljno opozicijo!

Sprememba pri zagrebski policiji. Notranji minister je razgal zagrebsko policijsko ravnateljstvo na vse vetrove. Dr. Bedeković je poklican v Beograd, Cvetko Horvat, šef političnega oddelka, in Josip Stepanović, referent istega oddelka, sta prestavljena v Subotico, prosluli Boško Pavlovič, komandant redarstvene straže, pa je poslan na dopust, iz katerega se ne bo več vrnil.

Vagon 100dinarskih bankovcev. Osebni vlak Sušak—Zagreb—Beograd je vozil v pondeljek dragoceni tovor. Vlak je bil priklapljen vagon, napolnjen z 100dinarskimi bankovci. Vseboval je 54 zabojev in v vsakem se je nahajalo 10 milijonov dinarjev — skupno se je vozilo v vagonu 540 milijonov dinarjev. Bankovci so prišli po morju iz Francije, kjer so bili tiskani. Na Sušaku jih je prevzela naša komisija ter jih odpravila dobro zastražene v Beograd.

Sejmski roparji. Kmeti Mato Benčaka iz Bonetiča so napadli v bližini njegove vasi roparji, ko se je vračal iz

sejma v Križevcih. Ker jim ni hotel takoj izročiti zahtevanega denarja, so streljali na njega in ga smrtnonevarno ranili. Na istem mestu so roparji malo pred Benčakom ropicali dva kmeta, vračajoča se s sejma. Bila sta pa pametnejša in raje izročila roparjem ves denar, nego da plačata obotavljanje z življenjem.

Velika nesreča v Beogradu. Ob priliki proslave 50 letnice zveze dobrovoljcev v Beogradu se je dogodila strašna nesreča. Na Savi je bila prirejena v nedeljo zvečer beneška noč, katere se je udeležila ogromna množica ljudstva. Na razsvetljenih in okrašenih čolnih in ladjah so se vozili gostje po reki; do poldruge ure zjutraj je trajala veselica, zaključila pa jo je žalostna katastrofa. Lesen most, ki služi za pristanišče ladjam za prevoz v Zemun ni mogel vzdržati množice, ki se je nagromadila na njem ter se je pod težo zrušil. Kakih 50 oseb je pri tem padlo v Savo. Nekaj srčnih mož je takoj skočilo v vodo in v temi se je pričelo reševalno delo; večino ponesrečencev so spravili na suho, vendar je število žrtev zelo veliko.

Borza: Amsterdam 22.75 do 23.05, Dunaj 7.98 do 8.10, Berlin 13.49 do 13.64, Budimpešta 7.95 do 8.15, Trst 211.50—214.10, London 276.08 do 279.08, Newyork 56.95 do 57.35, Pariz 266 do 271, Praga 168.15 do 170.55, Zürich 11.05 in pol do 11.15 in pol. Dinar notira v Zürichu 9.05.

Iz Maribora.

Kdo je vobče priljubljen na mariborskem velikem županstvu? Mariborski »Jutro« poročevalec beleži v torkovem Žerjavovem glasilu, da je na mariborskem velikem županstvu g. veliki župan na pobegu dr. Pirkmajer vobče priljubljen. Ko so na velikem županstvu čitali o občih priljubljenosti g. Otmarja, so bili prav resnega mnenja, g. »Jutro« izvestitelj je spustil to vest v javnost za one živali cirkusa Kludsky, katere je pozabil obiskati in njih opisati v cirkusu tedaj, ko se je mudil Kludsky v Mariboru in te edine bi znale verjeti, da je g. Pirkmajer vobče priljubljena osebnost!

Oblastno tajništvo SDS v Mariboru ima velika ter težka železna vhodna vrata. Ta vrata so bila v sedem-mesečni Žerjav—Pivkovi politični dobi od zore do mraka na stečaj odprta. Čudno, da je ta mogočni železni zapah že nekaj dni skrbno zaprt!

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov obhaja dne 5. in 6. septembra t. l. svojo 70letnico. Zato prosi, da vsa druga društva v Mariboru in okolici ta dneva ne vprizorijo nobenih društvenih prireditev, ampak se udeležijo imenovane slavnosti. Natančni spored društvene proslave se objavi v najkrajšem času.

Mestno kopališče. Ker ostane kopališče radi snazženja parnega kotla od 26. julija do 2. avgusta zaprto, radi tega se opozarja občinstvo, da se posluži kopališča v tekočem tednu ker prihodnji teden ostane zaprto.

Prodajni pletilni stroj 9-30, odjemalec se lahko nauči pletanja, eventuelno zamenjam za 8-60 po dogovoru. F. Križanec, Maribor, Ruška cesta 4. 335

Kdor bi rad hitro kako zemljišče kupil ali prodal, vzel v zakup ali najem, ali dobil hipotekno posojilo, naj se posluži tozadevno oblastno koncesijonirane posredovalnice Anton Sikošek v Gornji Radgoni, Spodnji Gris št. 14. 336 3—1

Vseh vrst letnemu, kakor angl. modnemu suknu, delenu epongu, etaminu in drugemu manufakturnemu blagu

je znižala cene do 30 % tvrdk

Fr. Mastek, Glavni trg 16.

!!! Oglejte si izložbe !!!

Kavarna »Mestni park«. Vsak dan svira znani Slager-Trio »Santo-Ledovski-Simek« od 21. do 1. ure in popoldne (pri lepem vremenu) od 17. do 19. ure.

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—I.

Moške klobuke

najnovjših oblik, po najnižjih cenah kupite pri tvrdki **Anica Traun, Maribor, Grajski trg 1**

Za vkuhanje in nastavljanje

sadu, jagod in zelišč priporočamo

vinski cvet, rum, žganja.
Kis za vlaganje kumar.

ALBRECHT & STROHBACH

Maribor, Gosposka ulica 19.

Lastno delavnico

vseh vrst kotlov, kakor za žganje, vodo, paro in perilo, po najnižjih cenah, ter vse vrste popravil priporočam

MARKO ČUTIČ, MARIBOR, SLOVENSKA ULICA 18

Vsak dan sveže goveje meso

po 12. 15 in 17.50 din. 1 kg, kakor vse vrste mesa, svinjetina, teletina itd., dalje vse vrste prekajenega mesa, kakor šunke, klobase vseh vrst. Dnevno sveže

mleto meso

pri

Tovarni klobas in mesnatih izdelkov

R. WELLE,

Filijalka: Maribor, Gosposka ulica 23.

Zahvala

Vsem sotrudnikom, prijateljem in znancem, ki so izkazali našemu ljubemu možu, ozir. očetu

Karolu Čeh,

nadučitelju v pokoju,

na njegovi zadnji poti toliko sočutja, se najpri-srčneje zahvaljujemo. Pred vsem vlč. p. Pavlu in Omladini, Krščanski ženski zvezi, pevskemu zboru »Luna«, gg. učiteljem in tudi vsem drugim. Bog njim naj njihovo ljubeznjivost obilno povrne. Krčevina-Maribor.

Zalujoča rodbina Čeh.

?Ali sem že obnovil naročnino?

HRVATSKA ESKOMPNA BANKA PODRUŽNICA

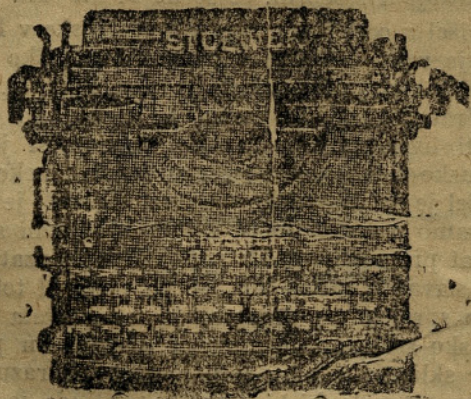
MARIBOR

telefon št. 101 in 151 — — — brzojavni nasl: Escomptebank

vljudno sporoča, da je prevzela vse posle dosedanje podružnice

Anglo-Austrian Bank Ltd.

v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 46.

Vrhunec fino mehanike. Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj. Večletno jamstvo. Brezkonkurenčni pisalni stroj sedanosti je edino

STOEWER-RECORD

LUD. BARAGA

Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I.

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih, razmnoževalnih strojev. Hektografični zviti, barvni trakovi, ogljeni in povoščeni papir vedno v zalogi.

Somišljeniki, širite naše liste!